

Oponentský posudek na doktorskou disertaci

Název práce: **Případová studie nařízení REACH: Formování a vyhodnocení regulace EU**

Autor: **Ing. Šimon Buryan**

Doktorský studijní program: Mezinárodní ekonomické vztahy

Studijní obor: Evropská studia

Oponent: **Prof. Petr Šauer**

Práce je zpracována na velmi aktuální téma v oblasti ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje a to na problematiku (vládní) regulace velkého množství chemických látek nacházejících se ve výrobě a následně spotřebě, jejichž účinky na člověka (lidské zdraví) a přírodu (ekosystémy) jsou dosud známy jen v omezené míře.

Zkoumaná regulace má několik cílů – přispět k poznání míry škodlivosti látek unikajících do životního prostředí, získat více informací o jejich produkci (včetně importu) a využívání v EU, přispět k jejich řízenému omezování a podpořit konkurenceschopnost evropských podniků.

Práce Ing. Buryana se zaměřuje na důležitý společensko-vědní aspekt této problematiky. Konkrétně jde o analýzu zájmů a pozic příslušných subjektů (firmy, obchodní svazy neziskové organizace, národní vlády), jejich konflikty a prosazování jejich zájmů v existující (praktické) podobě regulace. Zkoumá, jak dochází k prosazování těchto zájmů v procesu tvorby legislativy a dále potom ve vlastní regulační praxi.

Práci lze považovat po obsahové stránce za vyváženou. V úvodu je zejména formulován cíl práce a na něj navazující hypotézy, dále potom je zde přehledné uvedení výzkumných metod a postupu práce a nastínění logické struktury práce. První třetina vlastní práce je věnována diskusi teorie a metod analýzy. Druhá třetina je zaměřena na zevrubný popis zkoumané regulace a jejich aktérů jako objektu výzkumného zájmu. Poslední přibližně třetina práce obsahuje vlastní analýzu a diskusi získaných výsledků. Tyto tři uvedené části představují obsah samostatných kapitol, což zpřehledňuje orientaci v práci.

Při formulaci cílů a hypotéz autor vychází ze svého zevrubného studia stupně poznání v dané oblasti. Metody zkoumání – zejména šlo o ekonometrické a statistické modelování a metodu (vědecké) případové studie – lze považovat pro řešený problém za adekvátní. Pozitivně hodnotím kombinaci kvalitativních a kvantitativních metod.

Za hlavní přínosy autora ke zkoumání dané problematiky lze považovat zejména:

- (i) Vytvoření a odhad parametrů ekonometrického modelu pro vývoj trhu chemických produktů v EU, který se zaměřuje na sledování vlivů zkoumané regulace. Tento výsledek může být přínosný například pro veřejné orgány, které zkoumají vliv regulace na jednotlivé subjekty na trzích. Přínosné zde mohou být jak nabízené vyvinuté a ověřené metodické postupy, tak i konkrétní odhadnuté údaje.
- (ii) Převzetí teoretického modelu od Samuela Peltzmana vytvořeného pro analýzu problematiky posuzování prosazení soukromého či veřejného zájmu v tvorbě regulace. Ing. Buryan tento model upřesnil po stránce výběru adekvátních a současně dostupných dat a aplikoval jej na reálných datech Eurostatu. Tím přispěl k usnadnění jeho dalších praktických aplikací.
- (iii) Pokud jde o přínos pro praktickou politiku, kromě výsledků propočtů uvedených ve výše zmíněných dvou bodech, největším přínosem je realizace komplexního hodnocení nařízení REACH po 11 letech po jeho vstupu v platnost, které dosud nebylo nikým jiným v České republice realizováno a ani nejsou známy takové komplexní studie ze zahraničí. Pro praxi je užitečná i přehledná prezentace výsledků.

Hlavní koncepční, metodologické, obsahové i technické námítky a náměty jsem uplatnil v posudku k „malé obhajobě“ v březnu 2018. Připomínky relevantní pro výslednou verzi byly kvalitně zapracovány. Zejména šlo o upřesnění formulace hypotéz, zpřehlednění úvodu, dotažení „literature review“ do aktuálního období dokončení práce, prohloubení diskuse týkající se teorie regulace, zvýraznění diskuse teorií jejich zařazením do samostatné kapitoly s metodami práce, prohloubení diskuse využívání toxikologických poznatků v regulační praxi v rámci REACH, zpřehlednění proměnných odhadnutého modelu v nově vytvořené tabulce, zpřehlednění scénářů pro analýzu výjimek při registraci látek s nižší tonáží a zařazení přehledného shrnutí do závěrů jednotlivých kapitol.

Na tomto místě navrhuji následující otázky do diskuse na obhajobě:

- a) Lze diskutovat, zda/jak fungování nařízení REACH v praxi přispívá fenoménu posunu ekonomického optima znečišťování životního prostředí k nižším úrovním při současném snižování společenských nákladů. Šlo by využít dat z předložené práce k odhadu parametrů takového modelu, zejména v jeho části týkající se (jednotkových) nákladů na zamezení a jejich vývoje v čase?
- b) Bylo by možné vyhodnotit nařízení REACH podle certifikované metodiky hodnocení efektivnosti implementace environmentálních politik vyvinuté a ověřené v Institutu pro udržitelné podnikání při Fakultě mezinárodních vztahů VŠE v Praze? Jak by potencionálně dopadlo srovnání s vyhodnocením pomocí metodik uvedených v práci?

Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí.

Praha, 14. února 2019

Prof. Petr Šauer

Institut pro udržitelné podnikání, ředitel

Fakulta mezinárodních vztahů VŠE Praha